

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ Κ.Σ.Ο ΤΗΣ ΑΡΑΣ

Η ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ Η ΥΠΟΤΑΓΗ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΕΥΣΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

Στις 25 Γενάρη ολοκληρώθηκε σε πολιτικό επίπεδο η πρώτη φάση ενός μεγάλου κύκλου ανατροπής που ξεκίνησε με την εφαρμογή των μνημονίων το 2010. Μέσα σε λίγα χρόνια, ένα μικρό κόμμα της ρεφορμιστικής αριστεράς κατέλαβε ποσοστό 36,3 % και σχημάτισε κυβέρνηση, ενώ συνολικά οι δυνάμεις της αριστεράς ανήλθαν σε ένα ποσοστό 43 %. Την ίδια στιγμή οι δυνάμεις του πάλαι ποτέ κραταιού δικομματισμού από το 78% των εκλογών του 2009 βρέθηκαν κάτω από το 35%. Ταυτόχρονα οι εκλογές σηματοδοτούν τη διάλυση του ΠΑΣΟΚ, που επί 40 χρόνια αποτελούσε τον ισχυρότερο πόλο του αστικού κομματικού συστήματος.

Η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ στην κυβέρνηση αποτέλεσε μία διαδικασία έκφρασης αμυντικών ταξικών συμφερόντων σε τελική ανάλυση αστικά ηγεμονευόμενων. Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι φορέας αντικειμενικών αντιφάσεων και η άνοδός του στην κυβέρνηση αποκρυσταλλώνει μία διαδικασία συνέχειας της αστικής πολιτικής με επιμέρους διορθώσεις εις όφελος των λαϊκών στρωμάτων. Όμως, στην παρούσα συγκυρία είναι μία εξέλιξη η οποία δημιουργεί δυνατότητες για την άνοδο της ταξικής πάλης.

Μία τέτοια μεταβολή που θα φαινόταν αδιανόητη πριν από ορισμένα χρόνια, σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην πολιτική που επί μία πενταετία ακολουθήθηκε χωρίς ταλαντεύσεις από το σύνολο των αστικών δυνάμεων και των ιμπεριαλιστικών κέντρων. Αυτή η πολιτική της εσωτερικής υποτίμησης, της παραμονής με κάθε κόστος στην ΟΝΕ και την ΕΕ και της προετοιμασίας των συνθηκών για ακόμη μεγαλύτερη κερδοφορία του κεφαλαίου μετά την έξοδο από την κρίση, οδήγησε σε μία από τις μεγαλύτερες και πλέον παρατεταμένες κρίσεις που έχει υπάρξει σε χώρα του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού μετά τον πόλεμο. Σημαντικό ρόλο έπαιξε και το γεγονός ότι επί μία πενταετία δεν υπήρξαν ορατές προοπτικές ανάπτυξης που να εγγυούνται έστω και επιμέρους αναπλήρωση των απωλειών. Ιδιαίτερα, δεν διαφαινόταν με την υφιστάμενη πολιτική κάποια σημαντική βελτίωση στον τομέα της ανεργίας για τα επόμενα χρόνια, ενώ ταυτόχρονα το ελληνικό χρέος, παρά τα PSI, είχε ανοδική πορεία, ενώ εξακολουθεί να μην είναι εξυπηρετήσιμο.

Το ζήτημα του χρέους αναδεικνύεται κατά αυτό τον τρόπο ως κομβικό για τις οικονομικές εξελίξεις, αλλά και για τους πολιτικούς συσχετισμούς. Χωρίς ουσιαστική περικοπή του, η διαφυγή τεράστιων πόρων για την αποπληρωμή τόκων και χρεολυσίων θα υπονομεύει τις δυνατότητες μίας βιώσιμης καπιταλιστικής ανάπτυξης, τις παραγωγικές δυνατότητες της χώρας, αλλά και τις οποιοσδήποτε παραχωρήσεις της αστικής τάξης προς τις λαϊκές τάξεις και τα μικροαστικά στρώματα. Η κατάσταση αυτή έγινε ιδιαίτερα αντιληπτή μετά τις ευρωεκλογές, οπότε υλοποιήθηκαν ένα σύνολο μέτρων, όπως ο ΕΝΦΙΑ, που έπληξαν μεγάλο μέρος των μικροαστικών στρωμάτων και κλόνισαν τις σχέσεις τους με το παραδοσιακό αστικό κομματικό σύστημα. Την ίδια περίοδο, η χαμηλή ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας το δεύτερο εξάμηνο του 2014, δεν είχε καμία επίπτωση στην ανακούφιση των λαϊκών τάξεων και ειδικά στο θέμα της ανεργίας.

Παρότι η αστική τάξη επιθυμούσε τη διατήρηση του ίδιου κυβερνητικού πόλου εξουσίας ΝΔ-ΠΑΣΟΚ επιτυγχάνοντας εκλογή ΠτΔ από την προηγούμενη Βουλή, αυτό δεν κατέστη δυνατό, πρωτίστως λόγω της αποδιάρθρωσης των κοινωνικών εκπροσωπήσεών της. Στο έδαφος αυτής της συγκυρίας, οι συσχετισμοί δύναμης άρχισαν να μεταβάλλονται οριστικά υπέρ του ΣΥΡΙΖΑ, ενώ και τμήματα του ελληνικού κεφαλαίου, κυρίως διαμέσου των πολιτικό ιδεολογικών εκπροσώπων τους, άρχισαν να τον αντιμετωπίζουν ως ένα αναπόφευκτο ενδεχόμενο με το οποίο θα έπρεπε να συμβιβαστούν. Άλλωστε, η πολιτική των μνημονίων εμπεριείχε αντιφάσεις, οι οποίες έπλητταν τις κοινωνικές σχέσεις τμημάτων της αστικής τάξης με τα ταξικά τους στηρίγματα. Έτσι, ενώ στη βασική πλευρά των μνημονίων που αφορούσε στη δραστική μείωση της αξίας της εργατικής δύναμης, ως μεθόδου για την ανάταξη του ποσοστού κέρδους, στην οποία συνέκλιναν όλες οι μερίδες της αστικής τάξης, υπήρχαν και πλευρές όπως η αύξηση της φορολογίας για την αποπληρωμή του χρέους και ο μηδενισμός των δημοσίων επενδύσεων μέσω των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, που έπληξαν το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας, πλήττοντας και τμήματα της αστικής τάξης.

Η διάρκεια της κρίσης και υπό μία έννοια η ένταση των αδιεξόδων παρήγαγε ανάλογα πολιτικά αποτελέσματα, τα οποία αποκρυσταλλώθηκαν στις εκλογές της 25 Γενάρη του 2015. Αυτή η κατάσταση οριοθέτησε τις επιπτώσεις αλλά και την ένταση των προεκλογικών εκβιασμών για έξοδο από το ευρώ. Με ανοικτό το ενδεχόμενο των εκλογών μετά την επιτάχυνση της εκλογής ΠτΔ, η εγχώρια αστική τάξη, η κυβέρνηση Σαμαρά, αλλά και οι ξένοι ιμπεριαλιστές που σε μεγάλο βαθμό τους καθοδηγούσαν, ακολούθησαν μια στρατηγική με τις εξής κατευθύνσεις: α) να διατηρηθεί ένα συμπαγές και σχετικά υψηλό ποσοστό της Ν.Δ. ώστε να μην αποδιοργανωθούν εντελώς όλες οι παραδοσιακές μορφές αστικής εκπροσώπησης, κάτι που διακυβευόταν αν η κυβέρνηση έπαιρνε τα απαιτούμενα από την τρόικα μέτρα το δίμηνο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου β) να μηδενισθεί ο χρόνος που θα είχε ο ΣΥΡΙΖΑ για να λάβει ορισμένα φιλολαϊκά μέτρα ώστε να σταθεροποιήσει την πολιτική του βάση και να οργανώσει τις συμμαχίες του στο εσωτερικό και το εξωτερικό γ) να τεθεί εξ αρχής στο ΣΥΡΙΖΑ με τους όρους άμεσου εκβιασμού το ζήτημα είτε της συνέχισης των μνημονίων είτε της εξόδου από την Ευρωζώνη χωρίς να του δοθεί το περιθώριο μίας πολύμηνης διαπραγμάτευσης.

Αυτή η πολιτική φαίνεται ότι έχει τα κατάλληλα πολιτικά αποτελέσματα. Ήδη από την ανάληψη του κυβερνητικού κέντρου και τη διαμόρφωση της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ, ήταν εμφανείς οι διεργασίες ταχύτερης προσαρμογής του ΣΥΡΙΖΑ σε μία διαδικασία συμβιβασμού όχι μόνο με τους δανειστές και τα ιμπεριαλιστικά κέντρα, αλλά και με τμήματα του εγχώριου κεφαλαίου.

Παρά τις υποτιθέμενες εκκλήσεις του ΣΥΡΙΖΑ προς τους αριστερούς ψηφοφόρους για αυτοδυναμία, ήταν προφανές ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είχε ήδη προεκλογικά συμφωνήσει να συγκυβερνήσει με τους ΑΝΕΛ, εάν κατόρθωναν να μπουν στη Βουλή (κάτι που επεδίωξε ο ΣΥΡΙΖΑ, προκειμένου να έχει ευρύτερη κοινοβουλευτική πλειοψηφία, αλλά και ευρύτερες διασυνδέσεις με αστικά οικονομικά συμφέροντα). Η συγκρότηση συγκυβέρνησης με τους ΑΝΕΛ και όχι η νέα προσφυγή στις κάλπες, με την οποία ο ΣΥΡΙΖΑ θα κατακτούσε πιθανότατα την αυτοδυναμία, είχε δύο στόχους: α) να αποφύγει μία περαιτέρω οικονομική αποδιοργάνωση με την εκδήλωση οικονομικού κενού στην χρηματοδότηση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος μετά το τυπικό τέλος του μνημονίου στις 28 Φλεβάρη β) να διαμορφώσει ένα επιχείρημα για την μη υλοποίηση ενός ημιρεφορμιστικού κυβερνητικού προγράμματος, λόγω μη αυτοδυναμίας. Ταυτόχρονα, να δώσει επαρκείς διαβεβαιώσεις στα αστικά στρώματα και στο προσωπικό των κρατικών μηχανισμών ότι δεν θα προχωρήσει σε μείζονες ρήξεις και μεταβολές στους διεθνείς προσανατολισμούς της ελληνικής πολιτικής. Η ανάληψη του ΥΠΕΘΑ από τον Καμμένο και σε μικρότερο βαθμό του τομέα Δημόσιας Τάξης από την Πανούση σηματοδοτούν μία τέτοια κατεύθυνση.

Η ίδια η συγκρότηση του κυβερνητικού σχήματος του ΣΥΡΙΖΑ είναι προϊόν συγκερασμού των αντιφατικών γραμμών στο εσωτερικό του, με σαφή όμως τη δεσπόζουσα των πολιτικών τάσεων που και πριν τις εκλογές μεθόδευαν σε μία κατεύθυνση ευθυγράμμισης με τα ιμπεριαλιστικά κέντρα. Στο σύνολό του το οικονομικό επιτελείο που διαχειρίζεται τις σχέσεις με την Ε.Ε. ανήκει σε αυτή την κατηγορία, ενώ η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ έχει στελεχωθεί σε κορυφαίες θέσεις με πρόσωπα όπως ο Βαρουφάκης, ο Κοτζιάς κ.λπ. που με διαφορετικούς τρόπους ανήκαν στο επιτελείο συμβούλων του Γ. Παπανδρέου όταν ανήλθε στην εξουσία. Το γεγονός αυτό αποτελεί διαβεβαίωση σε ποικίλα κέντρα, εσωτερικά και εξωτερικά, ότι η κυβέρνηση των ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ δεν πρόκειται να προχωρήσει σε κάποιου είδους ρήξεις. Η συμμετοχή των ηγετικών στελεχών του αριστερού ρεύματος στο κυβερνητικό σχήμα αποτελεί μία κίνηση εξισορρόπησης σε ένα πλαίσιο επικοινωνιακής τακτικής που ακολούθησε η κυβέρνηση μετά την ανάληψη των καθηκόντων της, αλλά και προληπτικού κατευνασμού του κόμματος.

Ταυτόχρονα, η επιλογή του Π. Παυλόπουλου ως προέδρου της δημοκρατίας είχε συμβολική και πολιτική σημασία. Μπορεί ο θεσμικός ρόλος του ΠτΔ να είναι περιορισμένος, όμως ο πολιτικός του ρόλος σε συνθήκες κρίσεων είναι υπαρκτός, κυρίως λόγω των ιδεολογικών μηνυμάτων που ως σύμβολο της «ενότητας του έθνους» εκπέμπει στα μικροαστικά στρώματα. Η ανάδειξη από μία κυβέρνηση της αριστεράς ενός πολιτικού προσώπου νεοφιλελεύθερου και πλήρως συντονισμένου με τους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς και με μεγάλο πολιτικό ρόλο στις κυβερνήσεις της δεξιάς την δεκαετία του 2000, δεν αποτελεί μόνο δείκτη συμβιβασμού προς τα κυρίαρχα κέντρα εξουσίας αλλά και δείκτη ότι σε κάθε περίπτωση θα αποφευχθεί μία ρήξη με το ευρωενωσιακό πλαίσιο. Περαιτέρω, η εκλογή αυτή παγιώνει δεσμούς της ηγετικής ομάδας όχι μόνο με αστικά συμφέροντα, αλλά και με το καραμανλικό

μπλοκ, δίνοντάς της ένα κοινοβουλευτικό μαξιλάρι, ακόμα και στην περίπτωση κλυδωνισμών από τα αριστερά. Η υπερψήφισή του από τους βουλευτές της αριστεράς του ΣΥΡΙΖΑ ήταν μια πράξη εθελοδοουλίας και αυτοεγκλωβισμού τους στα σχέδια της ηγεσίας-και προφανώς δεν ήταν ούτε η πρώτη, ούτε η τελευταία.

Χαρακτηριστική είναι επίσης η αντιμετώπιση του τραπεζικού συστήματος με κινήσεις τοποθέτησης προσώπων του πυρήνα του σημαντικού επιτελείου (Χριστοδουλάκης, Καραμούζης) ή και πλήρως αποδεκτών από τους ιδιώτες μετόχους των τραπεζών όπως του Καραβία στην Eurobank. Όπως και ήταν χαρακτηριστική για τις δυνατότητες της κυβέρνησης να κάνει τον οποιονδήποτε χειρισμό στο τραπεζικό σύστημα χωρίς την άδεια της τρόικα η απόρριψη του διορισμού του Μιχελή, ενός μετριοπαθούς τραπεζίτη της σημαντικής περιόδου, ως διευθύνοντος συμβούλου στην Εθνική.

Στην πρώτη φάση, το κυβερνητικό κέντρο ακολούθησε μία τακτική επικοινωνιακών «ρήξεων» και κινητοποίησης των λαϊκών μαζών για να επιδείξει ισχυρή «διαπραγματευτική στάση». Στην κίνησή της αυτή είχε την υποστήριξη και την συναίνεση και των αστικών πολιτικό ιδεολογικών μηχανισμών και των ΜΜΕ. Αυτή η επικοινωνιακή τακτική είχε σα στόχο το να καταστεί πιο εύκολη η άμεση αναδίπλωση του ΣΥΡΙΖΑ ακόμα και από το πρόγραμμα της ΔΕΘ. Όλο το πολιτικό πλαίσιο στο οποίο κινήθηκε ο ΣΥΡΙΖΑ και η ηγετική του ομάδα, είχε εξ αρχής ως δεδομένο το ενδεχόμενο της ολοκληρωτικής πειθάρχησής του στις πιέσεις των ιμπεριαλιστικών κέντρων.

Φαίνεται από τη στάση της κυβέρνησης ότι εξ αρχής το πολιτικό ιδεολογικό πλαίσιο του ΣΥΡΙΖΑ είχε εγγεγραμμένο στο εσωτερικό του την τελική πορεία προς την υποταγή στα ιμπεριαλιστικά κέντρα και στο εγχώριο κεφάλαιο. Η αποδοχή του προοδευτικού χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης, η αντιμετώπισή τους ως ένα πεδίο στο οποίο διεξάγεται η ταξική πάλη και μέσα από το οποίο μπορούν να οικοδομηθούν διεθνείς συμμαχίες, αποτελούν τους καταστατικούς μύθους πάνω στους οποίους οικοδομείται μία τόσο ραγδαία μεταβολή μεταξύ της διακηρυγμένης πολιτικής του κυβερνητικού κέντρου και της υλοποιούμενης.

Όπως και στην Κύπρο το Μάρτιο του 2013, έτσι και το Μάρτιο του 2015 στην Ελλάδα καταρρέει ένα ολόκληρο πλαίσιο τεκμηρίωσης μίας πολιτικής και ιδεολογικής πλάνης και υπό αυτή την έννοια η δήλωση του Γλέζου είναι αποκαλυπτική. Όπως αποκαλυπτική είναι η στάση του πολιτικού μηχανισμού του ΣΥΡΙΖΑ που προσπαθεί να τον εμφανίσει ως ξεμωραμένο, όπως εμφάνισε πριν ορισμένα χρόνια ως παλαβό τον Αλαβάνο.

Καταρρέουν οι μύθοι: α) περί ισχυρής διαπραγμάτευσης και διεργασιών ανατροπής της λιτότητας που θα βρουν ανταπόκριση στο εσωτερικό της Ευρωζώνης β) η εκτίμηση ότι υπάρχουν ακόμα και αστικές κοινωνικό πολιτικές δυνάμεις που θέλουν το τέλος της λιτότητας ειδικά στις χώρες του Νότου γ) ότι μπορούν να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης οι υποτιθέμενες αντιθέσεις μεταξύ ΗΠΑ και Γερμανίας, στο βαθμό που οι ΗΠΑ ακολουθούν μία αντικυκλική πολιτική θα μπορούσαν να επιδράσουν μέσα στην Ε.Ε. για την στήριξη της Ελλάδας, δ) ότι οι κυρίαρχες τάξεις στην ΟΝΕ και ειδικά αυτές που έχουν κερδίσει το μεγαλύτερο μερίδιο από το σχηματισμό της, θα εκβιάζονταν από μία απειλή εξόδου της Ελλάδας από το ευρώ γιατί θα συμπάρεσυρε το σύνολο της Ευρωζώνης. Τα επιχειρήματα αυτά, ειδικά το τελευταίο χαρακτηρίζει και την αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ, αναδεικνύουν άγνοια, ίσως εσκεμμένη, της πραγματικής φύσης της ΟΝΕ και της Ε.Ε., της εξέλιξής τους και του συσχετισμού δυνάμεων.

Η Ευρωζώνη έχει δομικές αντιφάσεις που σε συνθήκες κρίσης διακυβεύουν τη συνοχή της, ενώ ταυτόχρονα ενισχύει την ανισόμετρη ανάπτυξη εκείνων των αστικών τάξεων που έχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα από πλευράς συνολικής παραγωγικότητας των συντελεστών της παραγωγής και ισχυρότερο χρηματιστικό κεφάλαιο. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η συνοχή της και η ύπαρξη της είναι ανέναν διακυβευόμενη, ούτε ότι το σύνολο των αστικών τάξεων ακόμα και των χωρών της περιφέρειας δεν έχει αποκομίσει οφέλη από τη συμμετοχή σε αυτήν. Ταυτόχρονα οι πολιτικές της λιτότητας και της εσωτερικής υποτίμησης αποτελούν μία συνολική στρατηγική του ευρωπαϊκού κεφαλαίου, την συνισταμένη του οποίου σήμερα εκφράζουν οι μηχανισμοί της ΟΝΕ και όχι τα επιμέρους αστικά κράτη, με στόχο τη συνολικότερη ανάταξη του ποσοστού κέρδους για την υπέρβαση της διεθνούς καπιταλιστικής κρίσης.

Αυτή η πολιτική είναι υποκείμενη των εσωτερικών ταξικών συσχετισμών σε κάθε κοινωνικό σχηματισμό και επικαθορίζεται από την ένταση της κρίσης. Ως πολιτική, διαφοροποιείται στις χώρες του Νότου, που έχουν να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες μίας διπλής κρίσης, της πτώσης του ποσοστού κέρδους αλλά και της ειδικής χρηματοπιστωτικής κρίσης της Ευρωζώνης. Στις διάφορες πλευρές της η πολιτική και τα αποτελέσματα της εσωτερικής υποτίμησης και της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης διαφοροποιούνται ακόμα και στο εσωτερικό των κρατών της περιφέρειας. Οι οξύτερες κοινωνικές επιπτώσεις (ανεργία, μείωση μισθών κ.λπ.) και ταυτόχρονα τα μικρότερα αποτελέσματα οικονομικής βελτίωσης υπήρξαν στην Ελλάδα. Μετά την Ελλάδα, παραπλήσιες κοινωνικές επιπτώσεις υπάρχουν στην Ισπανία, όμως εκεί τα οικονομικά αποτελέσματα σε σχέση με την ανάκαμψη του ποσοστού κέρδους, την αύξηση των επενδύσεων και των εξαγωγών είναι καλύτερα και αυτό παίζει ρόλο στη μεγαλύτερη συνοχή του αστικού πολιτικού προσωπικού σε αυτή τη χώρα σε σχέση με την Ελλάδα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι και εκεί δεν εκδηλώνεται κρίση πολιτικής εκπροσώπησης που μπορεί να οδηγήσει το Podemos στην πρώτη θέση στις εκλογές στο τέλος του έτους.

Η Ευρωζώνη μπορεί να αντιμετωπίσει σε κάποια φάση το ενδεχόμενο της διάλυσης, αυτό όμως δεν είναι άμεσα ορατό, ούτε θα προκύψει πρωτίστως από την αποχώρηση κάποιας από τις μικρές οικονομίες της περιφέρειας. Αντίθετα αν κάτι τέτοιο συμβεί θα γίνει σε βάθος χρόνου και στην περίπτωση που οι αστικές τάξεις ορισμένων από τις μεγαλύτερες οικονομίες όπως της Γαλλίας, ή της Ιταλίας θα αντιληφθούν ότι η διεύρυνση της γερμανικής οικονομικής ηγεμονίας καθιστά το συνολικό ισοζύγιο παραμονής της Ευρωζώνης αρνητικό για αυτές αλλά και το ισοζύγιο της εξόδου θετικό. Στην παρούσα φάση απέχουμε πολύ από ένα τέτοιο ενδεχόμενο.

Αντίθετα, η θέση των ευρωπαϊκών αστικών τάξεων υπό την ηγεμονία των ιμπεριαλιστικών τμημάτων τους, όπως και στην Κύπρο το 2013, πολύ περισσότερο στην Ελλάδα το 2015, ήταν δεδομένη. Οι μηχανισμοί της ΟΝΕ δεν εκβιάζονται από ένα ενδεχόμενο Grexit, ακόμα και αν δεν το επιδιώκουν. Η κύρια πλευρά που καθορίζει τη στάση των ιμπεριαλιστικών αστικών τάξεων και της συνισταμένης του ευρωπαϊκού κεφαλαίου, είναι ότι δεν πρόκειται να ανατρέψει μία ολόκληρη αστική στρατηγική για την περίοδο, που αφορά με διαβαθμίσεις το σύνολο των κρατών της Ευρωζώνης, κάτω από το ενδεχόμενο της ελληνικής εξόδου από την Ευρωζώνη.

Στο εσωτερικό της ΟΝΕ, από το 2010 έχουν σημειωθεί βήματα θωράκισης, κατά κύριο λόγο του χρηματοπιστωτικού συστήματος, από την ενδεχόμενη χρεοκοπία μίας χώρας και της μετάδοσης μίας χρηματοπιστωτικής κρίσης στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος με απρόβλεπτες συνέπειες. Άλλωστε, η οικονομική χρηματοδότηση μέσω των μνημονίων είχε ακριβώς αυτό το στόχο. Τη συγκέντρωση των δανείων από το ιδιωτικό χρηματοπιστωτικό τομέα στην ΕΚΤ, σε τελική ανάλυση στα 18 κράτη που εγγυούνται τις χρηματοδοτήσεις της, σε συνδυασμό με την παράταση του χρόνου αποπληρωμής των δανείων, χωρίς την οποία τα κράτη της περιφέρειας θα οδηγούνταν σε χρεοκοπία. Ταυτόχρονα, όλο το πλαίσιο αυστηρής επιτήρησης που έχει επιβληθεί – και αυτό με διαβαθμίσεις ανάλογα με την κατάσταση και το μέγεθος κάθε οικονομίας – στοχεύει στην κατά το δυνατόν μείωση του ρυθμού αύξησης του δημόσιου χρέους αλλά και την διαχείριση του ιδιωτικού χρέους.

Επιπρόσθετα στην παρούσα συγκυρία, προοιωνίζεται για το 2015 μεγαλύτερη ανάπτυξη στην Ευρωζώνη από ότι τα προηγούμενα χρόνια, κάτι που δίνει μία σχετική σταθεροποίηση στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα ώστε να αποφύγει άμεσους κλυδωνισμούς από ένα Grexit.

Ακόμα και αν οι ιμπεριαλιστικοί μηχανισμοί και πολύ περισσότερο το εγχώριο κεφάλαιο δεν επιδιώκουν την έξοδο της Ελλάδας από την Ευρωζώνη, αυτό δεν σημαίνει ότι μια τέτοια έξοδος από μόνη της θα αποσταθεροποιούσε την Ευρωζώνη, ώστε να αποτελέσει αποτρεπτικό παράγοντα και να διευκολύνει μία μεγάλη περικοπή του χρέους.

Ακόμα και στην περίπτωση που η Ελλάδα εξωθούνταν εκτός Ευρωζώνης και προχωρούσε σε διαγραφή του κρατικού χρέους, οι επιπτώσεις για τις υπόλοιπες χώρες θα ήταν σε οικονομικό επίπεδο καταρχήν μικρές. Η διαγραφή του ελληνικού χρέους θα επιβάρυνε το δημόσιο χρέος των υπόλοιπων κρατών της Ευρωζώνης που το κατέχουν με την μορφή των δανείων μόλις κατά 2,5% του Α.Ε.Π αυτών των κρατών. Επιπλέον, στην περίπτωση που μια τέτοια διαγραφή οδηγούσε στην απώλεια μεγάλου μέρους των

εξαγωγών των χωρών αυτών προς την Ελλάδα, το εμπόριο με την Ελλάδα αντιπροσωπεύει μόνο το 0,8% των εξαγωγών της Ευρωζώνης, με αποτέλεσμα ακόμα και ένας υποθετικός μηδενισμός του εμπορίου να οδηγήσει σε μείωση του Α.Ε.Π της Ευρωζώνης κατά 0,2%. Τέλος, ακόμα και η απώλεια του συνόλου των άμεσων επενδύσεων που έχει υλοποιήσει το κεφάλαιο από τις χώρες της Ευρωζώνης στην Ελλάδα, την περίοδο 2003 – 2014 αντιστοιχεί μόλις στο 0,03% του συνολικού Α.Ε.Π. της Ευρωζώνης. Για τους παραπάνω λόγους αλλά και γιατί εκτιμούν ότι ο ΣΥΡΙΖΑ θα προχωρήσει σε κάποιο συμβιβασμό, οι χρηματιστηριακές και γενικότερα οι χρηματοοικονομικές αγορές δεν αντιδρούν τόσο έντονα απέναντι στην ελληνική πολιτική κρίση σε σχέση με την περίοδο 2011-2012.

Αντίθετα ένα ενδεχόμενο περικοπής του χρέους, ή αμοιβαιοποίησής του, ή έστω μεγάλης επιμήκυνσης των όρων αποπληρωμής, ακόμα και αν έχει μικρή οικονομική επιβάρυνση για αυτές τις χώρες, θα δημιουργούσε προσδοκίες για μία αντιστοιχη αντιμετώπιση όχι μόνο από τις αστικές τάξεις των άλλων κρατών, αλλά και από τα λαϊκά στρώματα σε σχέση με το ιδιωτικό χρέος. Εκτός από πολιτικές αυτό θα είχε και άμεσες οικονομικές επιπτώσεις σε χώρες όπως η Γερμανία, που κερδίζουν σημαντικά ποσά λόγω το χαμηλότερο κόστους δανεισμού τους, το οποίο έχει καταλήξει αρνητικό. Οι χώρες αυτές και κυρίως η Γερμανία θα σήκωναν το βάρος της εγγύησης του αξιόχρεου του συνόλου των κρατών στο εσωτερικό της Ευρωζώνης. Αυτός είναι ένας από τους βασικούς λόγους που αποφεύγει την οποιαδήποτε περαιτέρω ελάφρυνση του χρέους μέχρι οι οικονομίες της περιφέρειας μέσω του μηχανισμού της εσωτερικής υποτίμησης και της λιτότητας να «αποδείξουν» στις αγορές ότι μπορούν να αποπληρώσουν ένα τμήμα των υποχρεώσεών τους και κυρίως ότι λόγω του νέου ταξικού συσχετισμού δεν θα βρεθούν ξανά στην ίδια θέση.

Το ζήτημα της περικοπής του χρέους είναι το καθοριστικό για την ελληνική οικονομία και τις λαϊκές τάξεις. Σε σχέση με αυτό, η «ανατροπή της λιτότητας» όπως την εννοούσε ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν δευτερεύουσα πλευρά. Και αυτό γιατί το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ συνιστά ανατροπή της λιτότητας παρά μόνο επιμέρους ρυθμίσεις και μία μικρή επιστροφή των απωλειών της τελευταίας πενταετίας. Αλλά πρωτίστως διότι ανατροπή της λιτότητας χωρίς περικοπή του χρέους δεν μπορεί να συντελεστεί.

Αντικειμενικά χωρίς περικοπή του χρέους και την ύπαρξη δημόσιου πιστωτικού συστήματος ακόμα και μία μερική πολιτική τόνωση της ζήτησης δεν μπορεί να ακολουθηθεί παρά μόνο αν γινόταν αποδεκτή από τους μηχανισμούς της Ε.Ε., κάτι το οποίο ήταν εξαρχής αδύνατο. Όμως η διαγραφή του χρέους και η εθνικοποίηση του τραπεζικού συστήματος διαμορφώνει όρους ρήξης και με τα ισχυρά τμήματα του ελληνικού κεφαλαίου αλλά και με τους μηχανισμούς της Ε.Ε. Είναι αδύνατον να προσβλέπεις, όπως ο ΣΥΡΙΖΑ, ταυτόχρονα στην εθνικοποίηση σημαντικού μέρους του τραπεζικού συστήματος, στη διαγραφή του χρέους και να στηρίζεται η βιωσιμότητά του και η πολιτική τόνωσης της ζήτησης στους πόρους του ΤΧΣ, στη ρευστότητα που χορηγεί η ΕΚΤ, στα μειωμένα spread που βασίζονται στα ομόλογα που κατακρατεί η ΕΚΤ και στους πόρους του ΕΣΠΑ. Για αυτό το λόγο και η ρητή αναφορά στην εθνικοποίηση μέρους του τραπεζικού συστήματος απορρίφθηκε από την Κ.Ε. του ΣΥΡΙΖΑ, παρά το γεγονός ότι προβλεπόταν στις αποφάσεις του τελευταίου συνεδρίου.

Ακόμα και έτσι, η στάση των ιμπεριαλιστικών μηχανισμών ήταν από την πρώτη στιγμή καθαρή. Καμία συζήτηση σε αυτή τη φάση για ελάφρυνση του χρέους, καμία ανατροπή ούτε σε επιμέρους ζητήματα της λιτότητας, απαίτηση από τη νέα κυβέρνηση για αποδοχή των μνημονιακών υποχρεώσεων και της αποπληρωμής των δανείων, σε διαφορετική περίπτωση διάλυση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και εξώθηση της Ελλάδας σε στάση πληρωμών. Η επιλογή αυτή ήταν ήδη δρομολογημένη όταν οδήγησαν την κυβέρνηση Σαμαρά σε επίσπευση των διαδικασιών για εκλογή του ΠτΔ, για αυτό και η βασική κίνησή τους έγινε αμέσως μετά την εκλογή της κυβέρνησης Τσίπρα και τις πρώτες επικοινωνιακού χαρακτήρα κινήσεις της που μιλάγαν για τέλος του μνημονίου και κατάργηση της τρόικας.

Η κίνηση του Ντράγκι – που προεκλογικά ο ΣΥΡΙΖΑ πρόέβαλλε ως σύμμαχο και «αντιμερκελιστή»- στις 4 Φλεβάρη να διακόψει την αποδοχή των ομολόγων που κατείχαν οι ελληνικές τράπεζες ως εγγυήσεων για την παροχή ρευστότητας και ο περιορισμός τους σε ένα μόνο κανάλι χρηματοδότησης από τον ΕΛΑ,

που θα ανανεωνόταν κάθε δύο εβδομάδες μετά από απόφαση με την πλειοψηφία των 2/3 των κεντρικών τραπεζιτών, δημιουργούσε όρους πιστωτικής ασφυξίας στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα με άμεσες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Μία κατάσταση, η οποία επιδεινωνόταν ραγδαία από την μεγάλη εκροή καταθέσεων την περίοδο πριν αλλά κυρίως μετά τις εκλογές όπου εκτιμάται ότι διέρρευσαν από το τραπεζικό σύστημα 25-30 δις ευρώ.

Όπως και στην Κύπρο έτσι και τώρα, ανεξάρτητα αν εκεί ήταν μία κυβέρνηση της δεξιάς και εδώ είναι της «αριστεράς», ο οικονομικός πόλεμος και οι συνθήκες πιστωτικής ασφυξίας οδήγησαν σε μία στάση πλήρους αναδίπλωσης και υποταγής.

Πρέπει να είμαστε καθαροί, πέρα από τις λεκτικές ακροβασίες που κατά κάποιο τρόπο παραπέμπουν σε μία οργουελιανή χρήση των λέξεων, της μετονομασίας της Τρόικας σε «Θεσμούς», του μνημονίου σε «υποχρεώσεις που απορρέουν από τη δανειακή σύμβαση», και σίγουρα πέρα από τις πολιτικές ακροβασίες της «ανακωχής και της καραντίνας», της «πύρρειου νίκης» ή πολύ περισσότερο αυτών που στην «αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ» αναφέρονται σε μία αναγκαία υποχώρηση όπως του Μπρεστ Λιτοφσκ, πρόκειται για μία καθοριστική και κεφαλαιώδους σημασίας για την μετέπειτα πορεία αποδοχής των απαιτήσεων των ιμπεριαλιστικών μηχανισμών. Στο πλαίσιο αυτό, ακόμα και η επιχειρηματολογία από την αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ ότι έπρεπε να υπάρχει προετοιμασία για ρήξη και έξοδο από την Ευρωζώνη ακόμα και διαπραγματευτικούς λόγους έχει μικρή σημασία. **Η ρήξη με την Ευρωζώνη και την ΟΝΕ δεν αποτελεί ένα ενδεχόμενο πίεσης των ιμπεριαλιστικών κέντρων, την οποία σε αυτή τη φάση οι ηγεμονικές τους μερίδες δεν την εισπράττουν, αλλά το μόνο ενδεχόμενο για μία άλλη στρατηγική εργατικής διεξόδου από την κρίση.**

Η σκιαγράφηση των μέτρων και των δεσμεύσεων με το μαιήλ Βαρουφάκη αποτελεί όχι μόνο την ανατροπή ακόμα και αυτού του μίνιμουμ και εντελώς ανεπαρκούς προγράμματος της ΔΕΘ, αλλά και ενός συνόλου προγραμματικών κατευθύνσεων του ΣΥΡΙΖΑ με κεφαλαιώδες το ζήτημα των ιδιωτικοποιήσεων και της αποκατάστασης των ΣΣΕ.

Η δεξιά προσαρμογή του ΣΥΡΙΖΑ αντανάκλατο ήδη και στο ιδιαίτερα αντιφατικό «πρόγραμμα της Θεσσαλονίκης» που δεν μπορούσε να επιλύσει τα μεγάλα προβλήματα της καπιταλιστικής ελληνικής οικονομίας. Πολύ περισσότερο, δεν μπορούσε να αποκαταστήσει τις πολυεπίπεδες απώλειες που υπέστησαν η εργατική τάξη και τα άλλα λαϊκά στρώματα την τελευταία πενταετία.

Όλες οι προτάσεις για τη χρηματοδότηση με την αξιοποίηση πρωτίστως των κονδυλίων του ΕΣΠΑ και του ΤΧΣ βασίζονταν στην παραδοχή ότι οι δανειστές θα αποδεχθούν και θα συναινέσουν στη χρήση τους για την εφαρμογή μέτρων σε αντίθετη κατεύθυνση από αυτή των μνημονιακών δεσμεύσεων και της στρατηγικής των ιμπεριαλιστικών κέντρων! Επρόκειτο για κάτι περισσότερο από αυταπάτη, επρόκειτο για εξαπάτηση.

Ακόμα και η επαναφορά του κατώτατου μισθού, μέτρο αναμφισβήτητα θετικό, θα είχε μικρή επίδραση, στο βαθμό που πρόκειται για μια αναδιανομή στην πραγματικότητα της τάξης μόλις του 2% του ΑΕΠ και για μία μικρή αποκατάσταση των σωρευτικών εισοδηματικών απωλειών της τάξης του 22 % του Α.Ε.Π., ενώ ταυτόχρονα είναι αρκετά απίθανο η άνοδος του κατώτατου μισθού να οδηγήσει σε ανάλογη άνοδο και του μέσου μισθού.

Ακόμα και αν εφαρμοζόταν η αύξηση του κατώτερου μισθού στα 751 ευρώ, θα προέκυπτε ένα δυνητικό όφελος της τάξης των 3 δις ευρώ (2,5 δις μισθοί και ,5 δις ασφαλιστικές εισφορές), πρόκειται δηλαδή για αύξηση του συνολικού μισθολογικού κόστους κατά 10 % και μία αναδιανομή μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας της τάξης του 2% του Α.Ε.Π. Πρόκειται για ένα μικρό τμήμα επαναφοράς των μισθολογικών απωλειών, αλλά και των συνολικών απωλειών των δυνάμεων της εργασίας. Η μείωση του μεριδίου της εργασίας (μείωση μισθών και απολύσεις μισθωτών) ανέρχεται σε 20 δις ευρώ σε σχέση με το 2010. Πρόκειται δηλαδή για μία αποκατάσταση της τάξης του 15 % των συνολικών απωλειών

Όμως ακόμα και αυτά τα μέτρα που διάφορες εκδοχές της αριστεράς του ΣΥΡΙΖΑ ή περίξ αυτής, τα αντιλαμβάνονταν λανθασμένα ως ανατροπή της λιτότητας και ως μία στρατηγική για την ανάπτυξη μίας

ευρύτερης αποκατάστασης του συσχετισμού δύναμης υπέρ της εργασίας, ανατράπηκαν πλήρως με την συμφωνία μεταξύ κυβέρνησης και Τρόικας του διαστήματος 20-24 Φεβρουαρίου 2015.

Είναι ενδεικτικά στο μαιήλ Βαρουφάκη που ενέκρινε το Eurogroup α) Το ζήτημα της αύξησης του κατώτατου μισθού συνδέεται οργανικά με την «ανταγωνιστικότητα» (competitiveness) και την «απασχόληση» (employment). Ο στόχος αύξησης χαρακτηρίζεται ως «φιλοδοξία» (ambition) και αναφέρεται ότι θα υπάρξει ένα ανεξάρτητο όργανο, το οποίο θα κρίνει αν η άνοδος μισθών είναι συμβατή με την «άνοδο παραγωγικότητας» (“in line with productivity developments”) και την «ανταγωνιστικότητα». Ενώ η αύξηση του βασικού μισθού παραπέμπεται υπό τις παραπάνω προϋποθέσεις για το 2016 β) στο ζήτημα των συντάξεων δεν γίνεται καμία αναφορά στην αύξηση της σύνταξης των χαμηλοσυνταξιούχων αλλά υπάρχει δέσμευση ότι θα «συνεχιστεί ο εκσυγχρονισμός του συνταξιοδοτικού συστήματος» με ενοποίηση ταμείων με σαφή δέσμευση για συνέχιση της προηγούμενης πολιτικής (“will continue modernizing the pension system”) γ) Υπάρχει σαφής δέσμευση για τη μη άνοδο του εργασιακού κόστους στο δημόσιο, άρα απεμπόληση ενός βασικού πυλώνα ακόμα και για μία νεοκεϋνσιανή πολιτική τόνωσης της απασχόλησης και της ζήτησης μέσα από προσλήψεις στο δημόσιο τομέα. δ) Εφαρμογή εκ νέου των ΣΣΕ με μια νέα «έξυπνη» (smart) προσέγγιση που θα συνδυάζει την δικαιοσύνη και την ελαστικότητα (“fairness/flexibility”) ε) Γίνονται αποδεκτές οι ιδιωτικοποιήσεις οι οποίες ολοκληρώθηκαν και μεταξύ αυτών η κεφαλαιώδους σημασία για την Αττική και τη χώρα ιδιωτικοποίηση του Ελληνικού αλλά και του ΟΠΑΠ και των αεροδρομίων, ενώ υπάρχει δέσμευση ότι θα συνεχιστούν όσες έχουν ξεκινήσει, π.χ. πολλές σε περιοχές εξαιρετικής περιβαλλοντικής σημασίας, ενώ θα εκτιμηθούν οι τρόποι ιδιωτικοποίησης σε τομείς που δεν έχουν ξεκινήσει κυρίως στους τομείς της Ενέργειας στ) οι πόροι του ΤΧΣ που υποτίθεται θα αποτελούσαν βασική πηγή χρηματοδότησης του προγράμματος της Θεσσαλονίκης περιέρχονται αποκλειστικά στη διαχείριση της ΕΚΤ και θα αφορούν μόνο στις ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών ζ) και ίσως το κυριότερο ότι γίνονται αποδεκτές όλες οι υποχρεώσεις για αποπληρωμή του χρέους.

Στον πυρήνα αυτής της ταχύτατης διολίσθησης του ΣΥΡΙΖΑ βρίσκονται τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των στρωμάτων που εκφράζει ο ΣΥΡΙΖΑ – κάτι που είναι διαφορετικό από τις ταξικές μερίδες που εκπροσωπεί – και τις πολιτικό ιδεολογικές αντιλήψεις που αυτά τα στρώματα φέρουν. Παρά τις αντιφατικές γραμμές στο εσωτερικό του, η δεσπόζουσα κατεύθυνση αφορά στο εγχείρημα ανασυγκρότησης της αριστερής σοσιαλδημοκρατίας μέσα στο πλαίσιο μίας οξύτατης καπιταλιστικής κρίσης. Μέσα από το ΣΥΝ καταρχήν και μετά από το διάδοχο σχήμα του, το ΣΥΡΙΖΑ – παρά τις αριστερές μετατοπίσεις και τάσεις - ιστορικά εκφράζονταν διανοούμενα μικροαστικά στρώματα, με τάσεις κοινωνικής ανέλιξης, η πολιτική συνοχή των οποίων κυρίως βασιζόνταν σε ένα δημοκρατικό αστικό εκσυγχρονιστικό πολιτικό ιδεολογικό πλαίσιο. Ιστορικά οι πολιτικό ιδεολογικές πρακτικές του ΣΥΝ ήταν ενσωματωμένες στις βασικές ιδεολογικές συνιστώσες του συστήματος. Η αποδοχή της Ε.Ε. και της ΟΝΕ διαμόρφωναν μία εγγύτητα με το πολιτικό μπλοκ του ΠΑΣΟΚ και το «εθνικό» ακροατήριο το οποίο αυτό διατηρούσε. Στο εσωτερικό του ΣΥΝ και μεταγενέστερα του ΣΥΡΙΖΑ, με την εξαίρεση μίας σύντομης περιόδου της προεδρίας Αλαβάνου, όπου χωρίς να αναιρεθεί αυτή η κατάσταση είχε απλώς μετριαστεί, συνυπήρχαν, και μάλιστα ως δεσπόζοντα, αστικό εκσυγχρονιστικά ιδεολογικά σύνολα και πρακτικές κοινές με στρώματα του αστικού εκσυγχρονισμού και οργανικούς διανοούμενους του συστήματος. **Το διαχρονικό αστικό εκσυγχρονιστικό πολιτικό ιδεολογικό πλαίσιο και τα δεσπόζοντα μικροαστικά στρώματα στο εσωτερικό του καθιστούσαν εξαρχής εξαιρετικά δύσκολη μία μακροπρόθεσμη αριστερή ριζοσπαστική μετατόπιση. Πολύ περισσότερο όταν αυτή απαιτείτο να ολοκληρωθεί μέσα σε μία κατάσταση οικονομικής κρίσης, εκβιασμών και συνθηκών οικονομικού πολέμου.**

Η ιδεολογική του σχέση με τις κυριαρχούμενες τάξεις περισσότερο βασίζεται στην αναγνώριση εντός του ΣΥΡΙΖΑ όψεων των παραδοσιακών ιδεολογικών και πολιτικών πρακτικών τους, παρά στην ενεργητική ιδεολογική ηγεμονία της ειδικής μορφής ρεφορμιστικής ιδεολογίας που τον χαρακτηρίζει. Η εκτόξευση του ΣΥΡΙΖΑ σε σχέση με τα άλλα κόμματα της αριστεράς, την άνοιξη του 2012, στη οξύτερη μέχρι εκείνη τη στιγμή φάση της πολιτικό ιδεολογικής κρίσης των αστικών κομμάτων, δεν ήταν κυρίως προϊόν της μετωπικής πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ ούτε κυρίως αποτέλεσμα του ότι έθεσε τον πολιτικό στόχο της κατάληψης της κυβερνητικής εξουσίας. Ήταν αποτέλεσμα του γεγονότος ότι ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν περισσότερο

δομικά ευθυγραμμισμένος σε σχέση με την υπόλοιπη αριστερά, με τις αποκρυσταλλωμένες πολιτικό ιδεολογικές σχέσεις που διατηρούσαν όλη την προηγούμενη περίοδο ευρύτερα λαϊκά στρώματα με την αστική τάξη. Οι σχέσεις αυτές είχαν υλικές και ιδεολογικές παραμέτρους διότι η δεκαπενταετία πριν την εκδήλωση της κρίσης ήταν μία περίοδος ταχύρρυθμης ανάπτυξης και ταυτόχρονης ανόδου της κατανάλωσης. Ήταν σαφώς άνισα κατανομημένη αλλά συμπεριλάμβανε και μαζικά τμήματα των λαϊκών στρωμάτων. Η αποδοχή της Ε.Ε. και μεταγενέστερα της ΟΝΕ από τις λαϊκές τάξεις και η κυριαρχία του δικομματισμού, δεν ήταν ανεξάρτητες από αυτές τις υλικές παραμέτρους. *Στη συγκυρία της κατάρρευσης αυτής της στρατηγικής ο ΣΥΡΙΖΑ προέβαλε ως μία πιο συγγενής και ενδιαμέση λύση μέσα από την οποία θα μπορούσε να αποδοκιμαστεί το αστικό πολιτικό προσωπικό χωρίς να διακυβεύεται συνολικά το πολιτικό οικονομικό μοντέλο της ένταξης στην ΟΝΕ και στην Ε.Ε. Οι πολιτικές θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ για την παραμονή στην ΟΝΕ, η ιστορική πολιτική του φυσιογνωμία ως ενός κόμματος με ισχυρές δυνάμεις σοσιαλδημοκρατικού εκσυγχρονισμού, η αποδοχή και η προβολή του από τους ιδεολογικούς μηχανισμούς του κράτους κοντά για δύο δεκαετίες ως μία εκδοχή της αστικής αριστεράς, ενστικτωδώς οδηγούσαν μαζικά τμήματα των λαϊκών στρωμάτων να εκφράσουν την πολιτική διαμαρτυρία μέσα από αυτό το κόμμα, αλλά και να το θεωρούν ως μέρος μίας πολιτικής λύσης η οποία δεν θα διακινδύνευε μία συνολικότερη ανατροπή με άδηλη εξέλιξη*

Φυσικά ρόλο σε αυτή τη δυνατότητα του ΣΥΡΙΖΑ στο να κυριαρχήσει έπαιξε και η μετωπική του πολιτική προς τις άλλες δυνάμεις της αριστεράς, η ύπαρξη στο εσωτερικό του αριστερών τάσεων, που επιχειρούσαν να μετασηματίσουν την κοινωνική δυσαρέσκεια σε μια πιο σταθερή πολιτική γραμμή, καθώς και το γεγονός ότι προέβαλλε τη δυνατότητα να υπάρξουν άμεσες συγκεκριμένες αλλαγές εντός του συστήματος και στο πλαίσιο της παρούσας συγκυρίας, οι οποίες να επιδράσουν στην οικονομική κατάσταση των λαϊκών στρωμάτων. Όπως επίσης έπαιξε μεγάλο πολιτικό ρόλο στην κατίσχυσή του και στη μετέπειτα σταθεροποίησή του κυρίως η πολιτική του ΚΚΕ και δευτερευόντως η πολιτική της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Δεν ανέδειξαν τις αντικειμενικές αντιφάσεις της στρατηγικής κατεύθυνσης του ΣΥΡΙΖΑ, δεν αξιοποίησαν τις εσωτερικές εντάσεις, πολώσεις και διαφορετικές γραμμές σε μία περίοδο που και η ηγεμονία στο εσωτερικό της αριστεράς δεν είχε κριθεί, αλλά ούτε και η ηγεμονία και η αποκρυστάλλωση των συσχετισμών στο ΣΥΡΙΖΑ. Αντί να αναδείξουν μία ενιαιομετωπική πολιτική κατεύθυνση, που να προβάλλει στις μάζες ότι υπάρχουν δυνατότητες αλλαγών στην παρούσα φάση στη βάση του μεταβατικού προγράμματος για μία διέξοδο από την κρίση εις όφελος των εργατικών συμφερόντων και να καλούν και δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ για κοινή δράση στο κοινωνικό κίνημα αλλά και για την οικοδόμηση ενός ευρύτερου πολιτικού μετώπου, επέλεξαν μία στάση αναχωρητισμού και κομματικής περιχαράκωσης. Μία στάση που παρέπεμπε στην ανάγκη μιας συνολικότερης επαναστατικής αλλαγής για την επίλυση των άμεσων προβλημάτων των λαϊκών μαζών, χωρίς να περιγράφονται ενδιάμεσα κοινωνικά πολιτικά βήματα και στόχοι εκτός από την ισχυροποίηση του κομματικού μηχανισμού για το ΚΚΕ και της ανάγκης για την λαϊκή κινητοποίηση των μαζών με βάση το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα για την ΑΝΤΑΡΣΥΑ.

Ειδικά η πολιτική του ΚΚΕ διευκόλυνε τη σταθεροποίηση του ΣΥΡΙΖΑ και την ενίσχυση της σημερινής ηγεμονικής κατεύθυνσης στο εσωτερικό του.

Το γεγονός ότι ο ΣΥΡΙΖΑ σε αυτή τη φάση αναδιπλώθηκε εντελώς και υποτάχθηκε πλήρως στις απαιτήσεις των διεθνών ιμπεριαλιστικών μηχανισμών και της εγχώριας αστικής τάξης δεν σημαίνει ότι ταυτόχρονα δεν έχει δυνατότητες σταθεροποίησης αλλά και αντιφάσεις. Οι δυνατότητες σταθεροποίησης του εδράζονται α) στις χαμηλές προσδοκίες και απαιτήσεις μεγάλου τμήματος των λαϊκών τάξεων μετά από πέντε χρόνια επιθετικής πολιτικής του κεφαλαίου β) στην ύφεση των κοινωνικών αγώνων γ) στην ενδεχόμενη υποστήριξη τμημάτων της αστικής τάξης και των μηχανισμών της για όσο χρονικό διάστημα ο ΣΥΡΙΖΑ δεν θα υλοποιεί τις μισθολογικές και εργασιακές δεσμεύσεις και ταυτόχρονα θα λειτουργεί ως παράγοντας απόσβεσης των λαϊκών κινητοποιήσεων δ) στη δυνατότητά του να προχωρήσει σε ορισμένες επιμέρους παραχωρήσεις απέναντι στα λαϊκά στρώματα με την ανοχή της τρόικα, που είναι πιθανόν μετά την πρώτη ουσιαστική και συμβολική κίνηση επιβολής και υποταγής, να ανεχθεί μέτρα αστικού οικονομικού εκσυγχρονισμού όπως ι) ο περιορισμός της φοροδιαφυγής στην οποία σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό επιδίδονταν τα αστικά στρώματα που στήριζαν το προηγούμενο

κυβερνητικό κέντρο ι) ρυθμίσεις των χρεών ώστε νοικοκυριά και επιχειρήσεις να γίνουν αξιόχρεα ε) μία παραχώρηση ως προς τη μείωση των απαιτούμενων πρωτογενών πλεονασμάτων ειδικά για το 2015, ώστε να παρθούν νέα εξαντλητικά μέτρα λιτότητας. Ακόμα όμως και αυτό το τελευταίο ενδεχόμενο που θα μπορούσε να αποτελεί μία σχετικά ουσιώδη παραχώρηση σε μία λεόντειο υπέρ της τρόικα συμφωνίας, είναι ήδη ναρκοθετημένο από την εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας τους δύο πρώτους μήνες και από τις μεγάλες απαιτήσεις για αποπληρωμή τοκοχρεολυσίων που απαιτούνται για το έτος 2015, την μείωση των οποίων είναι πολύ δύσκολο να διεκδικήσει ο ΣΥΡΙΖΑ σε λίγους μήνες μετά την στροφή 180 μοιρών που έκανε σε σύντομο χρονικό διάστημα από την εκλογή του. Άλλωστε πρωτογενή πλεονάσματα είναι εξαιρετικά δύσκολο να επιτευχθούν ακόμα και με τη σημερινή εξαιρετικά περιοριστική οικονομική πολιτική, πόσο μάλλον με μία πολιτική που θα στοχεύει στη τόνωση της ζήτησης μέσα από την αύξηση των δημόσιων δαπανών. Η παραγωγή όμως πρωτογενών πλεονασμάτων οδηγεί αναμφίβολα στη συνέχιση της λιτότητας, έστω και διαμέσου της περίφημης «ανακωχής».

Το επόμενο χρονικό διάστημα, ο ΣΥΡΙΖΑ θα επιχειρήσει να σταθεροποιήσει την πολιτική του επιρροή στη δεξιά κατεύθυνση την οποία έχει ολοκληρώσει, κινούμενος αμφίπλευρα. Σε κινήσεις επικοινωνιακής και αισθητικής σημασίας, με στελεχιακό δυναμικό πιο λαϊκό, προσηγές, λιγότερο φθαρμένο από το παραδοσιακό μνημονιακό προσωπικό, άλλα και ουσίας όπως με την περιστολή της φοροδιαφυγής ή και της έστω και περιορισμένης ρύθμισης χρεών.

Ταυτόχρονα θα επιχειρήσει την ιδεολογική ολοκλήρωση της στροφής του με την συστηματική επιχειρηματολογία για το αναπόφευκτο της παραμονής στην Ευρωζώνη, αλλά και για την περιθωριοποίηση των αντιλήψεων που επιδιώκουν μία άλλη στρατηγική. Ο τρόπος που αντιμετώπισαν τον Γλέζο, η δουλειά που έχουν πιάσει τα «αριστερά εξαπτέρυγα» για να καταγγέλλουν το κόμμα της δραχμής και τον οικονομικό εθνικισμό είναι ενδεικτικά. Ταυτόχρονα θα επιχειρήσει να αξιοποιήσει το γεγονός ότι η ανάδειξή του στο κυβερνητικό κέντρο έγινε στην βάση μίας αμυντικής αντίληψης από τις λαϊκές τάξεις. Στο πλαίσιο αυτό θα υπάρξει επιχειρηματολογία για την ανακοπή της λιτότητας στο βαθμό που δεν θα ληφθούν νέα μέτρα περικοπών π.χ. μισθών και συντάξεων. Όπως και η ανάδειξη ορισμένων φιλολαϊκών ρυθμίσεων ακόμα και αν είναι εντελώς περιορισμένες. Απέναντι σε αυτή την προσπάθεια που θα γίνει και από την αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ θα πρέπει να αναδεικνύεται ότι τα όποια μέτρα είναι περιθωριακής σημασίας σε σχέση με τα βασικά ζητήματα των λαϊκών τάξεων, αλλά και ότι κάθε αριστερή στρατηγική κρίνεται από τη συνάφειά της με το στρατηγικό στόχο της ανατροπής του σημερινού συστήματος εκμετάλλευσης και όχι περιορισμένων επιδιορθώσεων μπροστά στις οποίες οι παραχωρήσεις της σοσιαλδημοκρατίας φαντάζουν επαναστατικές ανατροπές.

Από πλευράς τακτικής, η ηγετική ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ ακολούθησε μία πολιτική σοκ που πρέπει να ήταν προαποφασισμένη. Υλοποίησαν το σύνολο των στροφών, ακόμα και αυτών που δεν τους ήταν βραχυπρόθεσμα εντελώς απαραίτητες, όπως π.χ. για τον ΠτΔ μέσα σε ένα μήνα ώστε να μην έχουν παρατεταμένες τριβές και να μπορέσουν μετά το πρώτο σοκ να κάνουν ορισμένες παραχωρήσεις. Η ουσία όμως παραμένει η ίδια, πρόκειται για άμεση συνδιαλλαγή με τα ιμπεριαλιστικά κέντρα, για την παραμονή στο κυβερνητικό κέντρο. Πρόκειται για τις επιπτώσεις της στρατηγικής του «κυβερνητισμού» στις ακραίες της συνέπειες. Ακόμα και ο Α. Παπανδρέου της πρώτης πασοκικής διετίας διαπραγματεύτηκε επί μακρόν για τις βάσεις που έφευγαν μένοντας, παρέμεινε στην ΕΟΚ λαμβάνοντας ως μικρό αντιμίσθιο τα ΜΟΠ, προχώρησε στην ΑΤΑ, σε ένα σύνολο κρατικοποιήσεων επιχειρήσεων, στον εκδημοκρατισμό του συνδικαλιστικού κινήματος, στον αστικό εκσυγχρονισμό των πανεπιστημίων με τη σφραγίδα του λαϊκού παράγοντα κ.λπ.

Συμπληρωματικά στην προσπάθεια ιδεολογικής επικύρωσης αυτής της στροφής θα τείνει χέρι στους πρόθυμους από τα δεξιά του αλλά κυρίως από τα αριστερά του που με διάφορες πολιτικό ιδεολογικές αφορμές και επιχειρήματα όπως «η αναγκαιότητα των τακτικών αναδιπλώσεων μέχρι τον επόμενο γύρο της αντιπαράθεσης», την «ανάδειξη της σημασίας της διεθνιστικής παρουσίας του ΣΥΡΙΖΑ και την αντίθεση στον «οικονομικό εθνικισμό της δραχμής», ή την απαξίωση του «πρωτογονισμού της άκρας αριστεράς», θα σπεύδουν να στελεχώσουν κυβερνητικές και άλλες θεσμικές θέσεις. Επισημαίνουμε τα παραπάνω διότι μηχανιστικά μπορεί κανείς να θεωρήσει ότι το μέγεθος της απόστασης που έχει διανύσει ο ΣΥΡΙΖΑ σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα μπορεί ευθύγραμμα να οδηγήσει σε γρήγορη

αποδέσμευση λαϊκών μαζών από την επιρροή του έτσι ώστε να «έρθει η ώρα μας». Μία τέτοια διεργασία δεν πρόκειται να συμβεί εύκολα, αντίθετα είναι πιθανότερο να συμβεί το αντίστροφο, δηλαδή ο ΣΥΡΙΖΑ να σταθεροποιήσει την επιρροή του στο κέντρο της πολιτικής σκηνής για ένα διάστημα.

Είναι αναμφίβολο ότι το μέγεθος μίας τέτοιας στροφής διαμορφώνει την αναγκαιότητα σκληρής πολιτικό ιδεολογικής πάλης κατά της ηγεσίας του ΣΥΡΙΖΑ, η οποία εκτός των άλλων θα επιδιώκει να θέσει όλες τις αριστερές συνιστώσες και τάσεις ΣΥΡΙΖΑ προ των ευθυνών τους. Η αποδοχή του συνόλου του μνημονίου και όλων των δανειακών υποχρεώσεων καθιστούν στο πυρήνα τους ακόμα και φιλολαϊκά μέτρα, όπως η πάταξη της φοροδιαφυγής, ως φύλλο συκής ενταγμένα σε όλο το πλαίσιο των αντιδραστικών καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων. Μία τέτοια πολιτική προγραμματικής και κοινωνικής αντιπολίτευσης πρέπει να στηριχθεί στις αντιφάσεις του ΣΥΡΙΖΑ που κινούνται σε δύο επίπεδα α) τα μέτρα τα οποία αναγκάζεται να υιοθετήσει και πρωτίστως η αποδοχή των δανειακών υποχρεώσεων δεν πρόκειται να βελτιώσουν σε σημαντικό βαθμό την κατάσταση για τις λαϊκές τάξεις. Στα δύο καθοριστικά ζητήματα της ανεργίας και του επιπέδου των μισθών η πρόοδος θα είναι μικρή και αργή. Αυτό θα εντείνει τις πιέσεις της κοινωνικής βάση του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και τη γενικότερη δυσαρέσκεια των λαϊκών τάξεων και πιθανόν το ανέβασμα των αγωνιστικών διαθέσεων β) Η στροφή του ΣΥΡΙΖΑ είναι ταχύτατη και δεν έχει συντελεστεί μέσα από μία πορεία παραχωρήσεων, συμβιβασμών και νομής του κρατικού μηχανισμού. Το ότι μία τέτοια πορεία δεν έχει ολοκληρωθεί, μπορεί να αφήσει περιθώρια για μία αριστερή κριτική στο εσωτερικό του, που βέβαια δεν θα έχει σημασία αν δεν οδηγήσει σε ρήξη σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

Ιδιαίτερα πρέπει το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα να υπάρξει μία στροφή σε μία κατεύθυνση μετωπικής πολιτικής που θα απευθύνεται και στον κόσμο του ΣΥΡΙΖΑ σε ένα πλαίσιο κοινωνικών διεκδικήσεων σε εργασιακούς χώρους, στους χώρους εκπαίδευσης και σε τοπικό επίπεδο. Η άνοδος στην κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ δίνει ορισμένες δυνατότητες για διεύρυνση του πλαισίου κοινωνικών διεκδικήσεων είτε αυτές ξεφεύγουν της άμεσης εφαρμογής του μνημονίου π.χ. δημοκρατικά δικαιώματα, εντατικοποίηση και αυταρχισμός στην εκπαίδευση, είτε εμπίπτουν στην εφαρμογή του μνημονίου, όπως οι μισθολογικές αυξήσεις και η αποτροπή των ιδιωτικοποιήσεων. Ταυτόχρονα, υπό προϋποθέσεις, δίνει την δυνατότητα για την αλλαγή του συσχετισμού δύναμης σε επιμέρους κοινωνικούς χώρους. Ανεξάρτητα από την παράταση του μνημονίου από το ΣΥΡΙΖΑ και την πρόθεσή του να υπογράψει νέο, το επόμενο διάστημα πρέπει να ασκηθεί πίεση και να ανέβει το πλαίσιο κοινωνικών διεκδικήσεων, εντείνοντας τις αντιφάσεις του ΣΥΡΙΖΑ και αποκαλύπτοντας περαιτέρω την πολιτική του. Ειδική σημασία έχουν ζητήματα ιδιωτικοποιήσεων όπως αυτή του Ελληνικού και της ΔΕΗ.

Παράλληλα, οι δυνάμεις της πέραν του ΣΥΡΙΖΑ αριστεράς και ειδικά της ριζοσπαστικής και αντικαπιταλιστικής αριστεράς, πρέπει να προσπαθήσουν περισσότερο να αναπτύξουν και να καταστήσουν πειστικό ένα εναλλακτικό πρόγραμμα διεξόδου από την κρίση. Η αποτυχία του ΣΥΡΙΖΑ να καλύψει έστω και μίνιμουμ από το πρόγραμμά του μέσα στο ευρωενωσιακό πλαίσιο δεν σημαίνει απαραίτητα την παραγωγή μίας κρίσης που θα σημάνει στροφή προς τα αριστερά με μαζικούς όρους, όμως αφήνει περιθώρια να αναπτυχθεί προβληματισμός σε τμήματα της κοινωνικής και πολιτικής του βάσης. Όλη την προηγούμενη περίοδο, οι δυνάμεις της ριζοσπαστικής αριστεράς και πρωτίστως της ΑΝΤΑΡΣΥΑ απέτυχαν να εμβαθύνουν, να αναπτύξουν και να εκλαϊκεύσουν το μεταβατικό πρόγραμμα, ώστε να το καταστήσουν πιο πειστικό ως εναλλακτική λύση στην υφιστάμενη πολιτική. Ακόμα χειρότερα, διαμόρφωσαν συγχύσεις ταυτίζοντας ρητά ή υπόρητα το μεταβατικό πρόγραμμα εργατικής διεξόδου από την κρίση με την αντικαπιταλιστική ανατροπή και την επαναστατική μετάβαση, παραγνωρίζοντας εντελώς το γεγονός ότι ο κοινωνικό πολιτικός συσχετισμός δεν αντανάκλα δυνατότητες επαναστατικής ρήξης και σοσιαλιστικής οικοδόμησης. Αυτό διευκόλυνε το ΣΥΡΙΖΑ να συγκεντρώσει πολιτικά ρεύματα και απόψεις, αλλά και να εκπροσωπήσει κοινωνικές αντιλήψεις που υπό προϋποθέσεις θα αντιμετώπιζαν θετικά το μεταβατικό πρόγραμμα ή βασικά τμήματά του. Αποδυνάμωσε επίσης την όποια πίεση θα μπορούσε να ασκήσει η κριτική από τα αριστερά των αντιφάσεων της πολιτικής στρατηγικής του ΣΥΡΙΖΑ και των στρατηγικών διολισθήσεών του. Αυτή η στάση είναι απαραίτητο να αλλάξει αν επιδιώκεται η όποια επίδραση στο κοινωνικό μπλοκ του ΣΥΡΙΖΑ.

Πολλώ δε μάλλον πρέπει να γίνει κάθε προσπάθεια για να οικοδομηθεί το αναγκαίο κοινωνικό και πολιτικό μέτωπο στη βάση του μεταβατικού προγράμματος ως το αντίπαλο δέος στην προσπάθεια συγκρότησης από το ΣΥΡΙΖΑ ενός κοινωνικού μπλοκ μειωμένων προσδοκιών-«ήπιου» μνημονιακού μονόδρομου και στήριξης της κυβέρνησης (ένα μπλοκ δηλαδή που θα μετατοπίσει και θα εγκλωβίσει ολόκληρη την μετεκλογική τάση ελπίδας σε δεξιά κατεύθυνση με τη συνέργεια των διαφόρων κρατικών μηχανισμών). Στην κατεύθυνση αυτή, η σταθεροποίηση της πολιτικής συνεργασίας ANΤΑΡΣΥΑ-ΜΑΡΣ είναι μια πρώτη μαγιά δυνάμεων, αλλά από μόνη της δεν επαρκεί αν δεν ανοιχθεί σε ευρύτερα κοινωνικά ακροατήρια (ιδίως σε κόσμο που στήριξε εκλογικά το ΣΥΡΙΖΑ).

Το επόμενο διάστημα θα εμπεριέχει από την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ περαιτέρω προσαρμογές, την ιδεολογική τους επικύρωση, αλλά και εντάσεις και αντεγκλήσεις με την Τρόικα, μέχρι την οριστικοποίηση ενός πιθανού νέου προγράμματος. Ειδικά στο πλαίσιο της ανακοπής της όποιας οικονομικής ανάκαμψης ως αποτέλεσμα και των πολιτικών αναταράξεων, αλλά και της μη βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους, είναι πιθανόν εντός του 2015 να απαιτηθεί και νέο πρόγραμμα οικονομικής υποστήριξης που θα συνοδεύεται από νέα μνημονιακά μέτρα. Όμως, δεν θα είναι μία πορεία ευθύγραμμη, θα περιέχει περαιτέρω ανατροπές του προγράμματος του ΣΥΡΙΖΑ, ακόμα και συστατικών στοιχείων της φυσιογνωμίας του όπως π.χ. στα ζητήματα του περιβάλλοντος. Αντίστοιχα, οι ιμπεριαλιστικοί μηχανισμοί θα αυξήσουν την πίεση σε μεγάλο βαθμό, σε μια συνεχή διεγκυστίδα, ασκώντας συνεχείς χρηματοδοτικές πιέσεις και απαιτώντας την αξιολόγηση βάσει των προγενέστερων μνημονιακών δεσμεύσεων. Τα δεδομένα αυτά θα δημιουργούν τριβές και εντάσεις ακόμα και στο δεδομένο πλαίσιο υποταγής του ΣΥΡΙΖΑ.

Το δεδομένο αυτό θα αναζωπυρώσει τη συζήτηση για το χρέος και το Ευρώ. Για αυτό, η πολιτική και οργανωτική προετοιμασία, το άνοιγμα του ζητήματος του χρέους στις μάζες αλλά και στο δυναμικό της αριστεράς αποτελεί σημαντική προτεραιότητα. **Το ζήτημα της διαγραφής του χρέους πρέπει συστηματικά να προωθηθεί στην πολιτική ατζέντα με ένα τρόπο πιο επαρκή και με πιο μαζικούς όρους από ότι μέχρι τώρα.** Επίσης πρέπει να ασκηθεί η όσο το δυνατόν πιο αναλυτική κριτική στις αντιφάσεις και τις ελλείψεις του προγράμματος του ΣΥΡΙΖΑ και στους συμβιβασμούς και τους κινδύνους που εγκυμονεί στο συγκεκριμένο διεθνές οικονομικό πλαίσιο. Η κριτική αυτή πρέπει να στοχεύει στον εξοπλισμό και την προετοιμασία των λαϊκών τάξεων στα διάφορα ενδεχόμενα και να αναδεικνύει ότι χωρίς ένα άλλο παραγωγικό υπόδειγμα που να ξεκινά από την εθνικοποίηση του τραπεζικού συστήματος καθώς και στρατηγικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων που κλείνουν πιθανότατα το σημερινό παραγωγικό μοντέλο ανταποκρίνεται καλύτερα στο κυβερνητικό μίγμα πολιτικής, παρά τις αρνητικές συνέπειες για σημαντικά τμήματα των κατώτερων τάξεων. **Πρέπει επίσης να συνδυασθεί με την προώθηση του πολιτικού αιτήματος την τελική απόφαση για την διαχείριση του χρέους να την πάρουν οι λαϊκές τάξεις με την προσφυγή σε δημοψήφισμα, αίτημα που πρέπει να μπει ψηλά στην πολιτική ιεραρχία. Ιδιαίτερα πρέπει να τονίζεται ότι ο ΣΥΡΙΖΑ υπερψηφίστηκε με ένα πρόγραμμα ρήξης με την μνημονιακή αξιολόγηση και ελάφρυνσης του χρέους, και όσο και αν οι κατασκευασμένες δημοσκοπήσεις του δίνουν ορισμένα πρόσκαιρα ποσοστά αποδοχής δεν έχει την πολιτική νομιμοποίηση να προχωρήσει σε μία τέτοια αλλαγή πολιτικής.**

Κρίσιμο θέμα για κάτι τέτοιο αποτελεί με ποιους όρους και ποιες συμμαχίες θα επιδιωχθεί να γίνει κάτι τέτοιο. Θα υπάρξουν αυτόκεντρες και αυτοαναφορικές πρωτοβουλίες της ANΤΑΡΣΥΑ; Ή θα επιδιωχθεί να εμπλακούν δυνάμεις και αντιλήψεις που εκτός των άλλων σήμερα αναφέρονται και στο ΣΥΡΙΖΑ; Παρά το γεγονός ότι το δεύτερο παρουσιάζει δυσκολίες όσο αυτές οι δυνάμεις δεν απεμπλέκονται από την πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ, που θα συνεχίσει να διολισθαίνει, είναι αυτό το οποίο πρέπει να επιδιωχθεί υπό ορισμένους όρους, αν επιδιώκουμε η όποια παρέμβαση να είναι αποτελεσματική. Αυτό σημαίνει ότι σε επίπεδο κοινωνικών χώρων και τοπικών περιοχών οφείλουμε να επιχειρήσουμε κατά το δυνατόν συνεργασίες και επιμέρους και κεντρικά σε πρωτοβουλίες για την διαγραφή του χρέους. Αυτός είναι καταρχήν ο καταλληλότερος τρόπος για να αποκτήσουν τέτοιες πρωτοβουλίες δυναμική και μαζικά χαρακτηριστικά.

Όλο το προηγούμενο διάστημα ακόμα και όταν οι συνθήκες ήταν πιο πρόσφορες, εφόσον ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν στην αντιπολίτευση, υπήρξε διαφοροποίηση στο εσωτερικό της ANΤΑΡΣΥΑ σε σχέση με τους τρόπους και τους βαθμούς πολιτικής συνεργασίας με τάσεις της αριστεράς του ΣΥΡΙΖΑ. Δυνάμεις όπως το ΝΑΡ και το

ΣΕΚ, προέκριναν τον κάθετο διαχωρισμό, ως μία μορφή αντιμετώπισης των κεντρομόλων πιέσεων που ασκούσε ο ΣΥΡΙΖΑ λόγω της κυβερνητικής του δυναμικής. Η στάση αυτή είναι πολιτικά αποτυχημένη και γιατί δεν επέδρασε στην άρση των πιέσεων που ασκούσε ο ΣΥΡΙΖΑ αλλά κυρίως γιατί αφαιρεί δυναμική από κοινωνικές και πολιτικές πρωτοβουλίες και διευκολύνει το ΣΥΡΙΖΑ να βάζει τις διαχωριστικές γραμμές που σήμερα έχει περισσότερο ανάγκη. Αν και η κατάσταση είναι δυσκολότερη από ότι όλο το χρονικό διάστημα πριν τις εκλογές, είναι απαραίτητο να υπάρξει αναπροσανατολισμός και επιδίωξη συνεργασιών στη βάση μιας κατεύθυνσης που να αντιμάχεται την κυβερνητική πολιτική για το χρέος και τις μνημονιακές υποχρεώσεις, ακόμα και αν δεν ταυτίζεται με το πλήρες πλαίσιο της ΑΝΤΑΡΣΥΑ – ΜΑΡΣ.

Η ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΡΣΥΑ - ΜΑΡΣ

Όλο το προηγούμενο χρονικό διάστημα έχουμε περιγράψει αναλυτικά τα πολιτικά προβλήματα της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και το γεγονός ότι κρινόμενη από υπό το πρίσμα της ιστορικής περιόδου εμφανίστηκε εντελώς ανεπαρκής να εκπληρώσει στοιχειωδώς τον ιστορικό ρόλο ενός ρεύματος της επαναστατικής αριστεράς.

Στις περιόδους της κρίσης όπως αυτή που ζούμε τα τελευταία χρόνια, διαμορφώνονται ρήγματα στο αστικό πολιτικό σύστημα, αλλά και υπό προϋποθέσεις στην ιδεολογική κυριαρχία της αστικής τάξης. Για αυτό το λόγο διαμορφώνουν και μεγάλες ανατροπές. Είναι σε αυτές τις συγκυρίες που ο κοινωνικός και πολιτικός χρόνος επιταχύνεται και συμπυκνώνονται οι πολιτικές τομές. Σε αυτές τις περιόδους διαμορφώνεται η δυνατότητα εισβολής ριζοσπαστικών ή και αντισυστημικών δυνάμεων στο πολιτικό προσκήνιο. Για την επαναστατική αριστερά δεν υπάρχει καμία άλλη συγκυρία η οποία να διευκολύνει κατά τον ίδιο βαθμό τις δυνατότητες της ανάπτυξης οργανικών σχέσεων με τις εργαζόμενες τάξεις. Οι ευκαιρίες που έχασε ήταν πολλές και σε διαφορετικά επίπεδα. Όμως σε μία ολόκληρη περίοδο τεράστιων κοινωνικό πολιτικών αλλαγών, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν μπόρεσε να εκφράσει στο πολιτικό επίπεδο ούτε ένα μικρό τμήμα των τάσεων αποδέσμευσης από τις παραδοσιακές πολιτικές σχέσεις εκπροσώπησης, και ακόμα περισσότερο να ενισχύσει τους δεσμούς της με τις εργαζόμενες τάξεις, πέρα από συγκεκριμένα τμήματα του δημοσίου τομέα - ιδίως στους χώρους της εκπαίδευσης. Οι αδυναμίες της ΑΝΤΑΡΣΥΑ εδράζονται:

α) στις επί δεκαετίες ιστορικές ελλείψεις αυτού του χώρου στην ανάπτυξη οργανικών σχέσεων με τις εργαζόμενες τάξεις

β) στις δομικές πολιτικό ιδεολογικές αδυναμίες των επιμέρους συνιστωσών, που είναι όλο και μεγαλύτερες όσο περισσότερο αυστηρά προσδεδμεμένες είναι με τα ιστορικά ρεύματα της άκρας αριστεράς, αλλά

γ) το κυριότερο όσον αφορά στη σημερινή συγκυρία, στην πολιτική στρατηγική και τη φυσιογνωμία της, που είναι αναντίστοιχη με τις πραγματικές διεργασίες και προτεραιότητες που θέτουν τμήματα των εργαζόμενων τάξεων που εντάσσονται ή πολώνονται προς τα αριστερά. Η εκτίμηση της πλειοψηφίας της ΑΝΤΑΡΣΥΑ για την περίοδο είναι ότι αυτή περιέχει επαναστατικές δυνατότητες και άρα είναι αναγκαία αποκλειστικά η προβολή του αντικαπιταλιστικού προγράμματος και του στρατηγικού στόχου (του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού), αλλά και η προνομιμοποίηση των πολιτικών συμμαχιών μόνο με όσες δυνάμεις συμφωνούν αποκλειστικά στην προβολή του προγράμματος και του στρατηγικού στόχου. Οι αντιλήψεις αυτές καταλήγουν ότι το αναγκαίο πολιτικό μέτωπο πρέπει να έχει κυρίαρχα αντικαπιταλιστική κατεύθυνση, δηλαδή να θέτει ως κύριο και μεσοπρόθεσμο στόχο την αντικαπιταλιστική – σοσιαλιστική ανατροπή. Για αυτό πρέπει να συμπεριλαμβάνει μόνο δυνάμεις που ταυτίζονται σε αυτό το στόχο και στη μεθοδολογία (π.χ. κυβέρνηση που να στηρίζεται σε εργατικές συνελεύσεις, με συγκεκριμένους διεθνείς προσανατολισμούς, παραγωγική οργάνωση κ.λπ.) Η μόνη ικανή και αναγκαία διεύρυνση του μετώπου αυτού αφορά την εμπλοκή κοινωνικών δυνάμεων με το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα. Πυρήνα αυτού του μετώπου θα αποτελέσουν τα μέλη της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, τα μέλη των μετωπικών της σχημάτων και οι κοινωνικές τους αναφορές (σε συνδικαλιστικούς και

εκπαιδευτικούς χώρους), τα ανοίγματα που έχει πραγματοποιήσει στις πρόσφατες εκλογές της Τ.Α. (οι 2000 υποψήφιοι των δημοτικών και περιφερειακών σχημάτων που υποστήριξε η ΑΝΤΑΡΣΥΑ).

Έτσι, σύμφωνα με τα παραπάνω, στις σημερινές συνθήκες της ελληνικής αριστεράς, το πολιτικό αυτό μέτωπο ταυτίζεται με τις δυνάμεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, με την συμμετοχή ίσως ορισμένων οργανώσεων της άκρας αριστεράς που ταυτίζονται με την ανάλυση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ.

Κάνοντας τον παραπάνω απολογισμό της ΑΝΤΑΡΣΥΑ σε σχέση με τα καθήκοντα της ιστορικής περιόδου πρέπει να προχωρήσουμε σε μία πιο συγκεκριμένη αποτύπωση των μετατοπίσεων των τελευταίων μηνών αλλά και της εκλογικής παρέμβασης και του αποτελέσματος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ – ΜΑΡΣ. Κρίνοντάς το σε ένα βραχυπρόθεσμο ορίζοντα και με δεδομένη την απώλεια ευκαιριών και ιστορικών δυνατοτήτων που περιγράψαμε παραπάνω το αποτέλεσμα της εκλογικής συνεργασίας έχει θετικό πρόσημο σε δύο επίπεδα 1) Κατάφερε να συγκρατήσει ένα μικρό αλλά διακριτό μπλοκ εκλογικής επιρροής στις συνθήκες της μεγαλύτερης εκλογικής πώλωσης που έχει αντιμετωπίσει η ριζοσπαστική αριστερά. Αυτή η επίδοση δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς την εκλογική συνεργασία, η οποία έστω και περιορισμένα ανέκοψε τις τάσεις προς το ΣΥΡΙΖΑ. Ειδικά μετά τις συγκλίσεις που είχαν επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια, η αδυναμία πολιτικής συνεργασίας θα καθιστούσε εντελώς αναξιόπιστες αυτές τις δυνάμεις διευκολύνοντας περαιτέρω το ΣΥΡΙΖΑ όχι μόνο εκλογικά, αλλά κυρίως πολιτικά, παρουσιάζοντάς τις ως σεκταριστικό αντιπαράδειγμα απέναντι σε όποιες μελλοντικές κριτικές στάσεις της κοινωνικής και της πολιτικής του βάσης. 2) Το κυριότερο είναι ότι η εκλογική συνεργασία βοήθησε σε μία καλύτερη παρουσίαση των αιχμών του πολιτικού προγράμματος και στην υποχώρηση του οραματικού αντικαπιταλιστικού – επαναστατικού λόγου που όλο και αυξανόμενα καθόρισε την περίοδο 2012- 2014, αλλά και στη διαμόρφωση ενεργών διαύλων με τμήματα της κοινωνικής και πολιτικής βάσης του ΣΥΡΙΖΑ.

Όμως και αυτή η πολιτική συνεργασία είχε πολλές αδυναμίες που υπονόμισαν και τη δυναμική της και μπορεί να υπονομεύσουν και τις προοπτικές της. Έγινε πολύ αργά, παρόλο που ήδη από τον Ιούνιο του 2014 με τη συγκρότηση της ΜΑΡΣ εξέλιπαν ακόμα και οι τελευταίες πολιτικές διαφορές. Ταυτόχρονα ήταν αποτέλεσμα καταναγκασμού ή και ανοιχτής σύγκρουσης.

Όμως στο εσωτερικό της ΑΝΤΑΡΣΥΑ εξακολουθεί να είναι κυρίαρχη η λογική της συγκρότησης αντικαπιταλιστικού μετώπου-μετώπου επαναστατών. Αυτή η κατάσταση δείχνει τα όρια της συνεργασίας: θα επιχειρείται διαρκώς μια αποδυναμώσή της, αν και κανείς δεν τολμάει να τη χαρακτηρίσει εκλογική συνεργασία μιας χρήσης. Στην πραγματικότητα, αν η ΜΑΡΣ δεν φρόντιζε με τη στάση της να αποδυναμώνει κάθε αφορμή για να τιναχθεί στον αέρα η συνεργασία, αυτό θα είχε ήδη γίνει. Για αυτό το λόγο η ΑΝΤΑΡΣΥΑ φρόντισε να αποδυναμώσει ισχυρά σημεία αυτής της συνεργασίας, δηλαδή α) να μην αναδείξει τις δυνατότητες μονιμότερης συνύπαρξης με ρεύματα που αποδεσμεύονται από τα αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ, ώστε να ασκήσει πιέσεις και παράλληλα να διευκολύνει τις τάσεις σύγκρουσης στο εσωτερικό του β) να μην αξιοποιήσει την όποια εμβέλεια του Αλαβάνου στο εκλογικό ακροατήριο και ειδικά στην κοινωνική βάση του ΣΥΡΙΖΑ όχι τόσο για να αποκομίσει εκλογικό όφελος αλλά για να μπορέσει σε μία επόμενη φάση (η οποία έχει έρθει ήδη) να αναδείξει τις στρατηγικές αντιφάσεις του ΣΥΡΙΖΑ.

Εκτός όμως από τις δυνάμεις που καταναγκάστηκαν στον ένα ή στον άλλο βαθμό, υπήρξαν και δυνάμεις οι οποίες λειτούργησαν επιχειρώντας να διαλύσουν το εν λόγω εγχείρημα, δημιουργώντας σύγχυση με τις αφίσες και τις ανακοινώσεις τους στην κατεύθυνση ότι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ συμμετέχει αυτοτελώς στις εκλογές.

Ωστόσο, αναμφίβολα η εκλογική συνεργασία διαμόρφωσε θετική δυναμική και παρά τα αντιφατικά μετεκλογικά δεδομένα θα είναι δύσκολη η αναδίπλωση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΑΣ

Παράλληλα πρέπει να επιδιώξουμε δύο καθήκοντα τα οποία πρέπει να συνδυασθούν α) την καλύτερη πολιτικό οργανωτική συγκρότηση της ΜΑΡΣ ως βραχυπρόθεσμο στόχο, με ένα μεσομακροπρόθεσμο

στόχο, τη διαμόρφωση ενός νέου μετωπικού σχηματισμού, στον οποίον να συγκλίνει η ΑΝΤΑΡΣΥΑ και η ΜΑΡΣ, β) τη συγκρότηση μίας πολιτικής κατεύθυνσης στο εσωτερικό της ΑΝΤΑΡΣΥΑ που να διαμορφώνει σταδιακά πλειοψηφικούς όρους και να οδηγεί στη λήψη πρωτοβουλιών μιας μαζικής μετωπικής γραμμής. Προϋπόθεση για αυτό είναι η παγίωση των πολιτικών βημάτων που έγιναν με την εκλογική συνεργασία ΑΝΤΑΡΣΥΑ – ΜΑΡΣ και των δημοκρατικών βημάτων, με τη συγκρότηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ βάσει τάσεων και με το εκλογικό σύστημα της απλής αναλογικής.

Αν κάτι κατέδειξαν για άλλη μια φορά τα εκλογικά αποτελέσματα είναι ότι α) η όποια εκλογική δυναμική της ριζοσπαστικής αριστεράς παράγεται από το ενωτικό στοιχείο του εγχειρήματος β) ότι είναι εντελώς απονομιμοποιημένη και διαλυτική η διαχείριση ενός μετωπικού σχηματισμού με όρους κομματικής και προσωπικής επιβολής όπως επιχειρήθηκε ορισμένες φορές τα προηγούμενα χρόνια.

Για ορισμένα μακροπρόθεσμα καθήκοντα

Η πολιτική συγκυρία, η ταχύτατη χρεοκοπία της «αριστερής στρατηγικής» του ούτε ρήξη ούτε υποταγή, εντός της Ευρωζώνης, αναβαθμίζει τα ερωτήματα πολιτικής συγκρότησης διαμορφώνοντας δύο αναγκαιότητες: α) την ανάπτυξη ενός πολιτικού μπλοκ στα αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ το οποίο να ασκεί προγραμματική αντιπολίτευση και να επιδρά στην κοινωνική του βάση αλλά και στις αριστερές του τάσεις. Η συστηματοποίηση και ισχυροποίηση της συνεργασίας της ΑΝΤΑΡΣΥΑ – ΜΑΡΣ μπορεί να αποτελέσει τον βασικό πόλο για ένα τέτοιο μπλοκ β) την ανάπτυξη πρωτοβουλιών σε μια προσπάθεια διερεύνησης ευρύτερων ανασυνθέσεων, συγκλίσεων και κινήσεων πολιτικού συντονισμού δυνάμεων της αντικαπιταλιστικής αριστεράς με κομμουνιστική αναφορά. Δεν πρόκειται για μία διαδικασία απλή και χωρίς αντιφάσεις. Ως ΑΡΑΣ προκρίνουμε διαδικασίες συντονισμού και συγκλίσεων με εκείνες τις δυνάμεις και τις αντιλήψεις με τις οποίες υπάρχουν δυνατότητες προγραμματικών πολιτικό ιδεολογικών συμφωνιών οι οποίες να αντιστοιχούν σε ένα εύρος κοινών θεωρητικών αναφορών.

Αθήνα 26 Φεβρουαρίου 2015